

H2 Technisch inzicht

2.1 Onderdelen Telievlet

Op de volgende bladzijde zie je een afbeelding van een vlet met nummers die naar onderstaande lijst verwijzen.

Omdat het nogal wat onderdelen zijn kun je om het jezelf gemakkelijk te maken, de onderdelen wegstrepen waarvan je absoluut zeker weet dat je ze kent. De onderdelen die dan overblijven kun je dan ordenen, bijv. alle onderdelen van het zwaard bij elkaar, de hoeken van het zeil bij elkaar, enz...

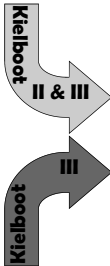
Omdat elke groep andere eisen stelt hoeveel onderdelen en welke je moet weten voor kielboot I en II, moet je dit aan je leiding vragen. Dit kan je dan invullen op de puntjes.

Kielboot I: 20 onderdelen (waaronder onderdelen van het lopend en staand want)

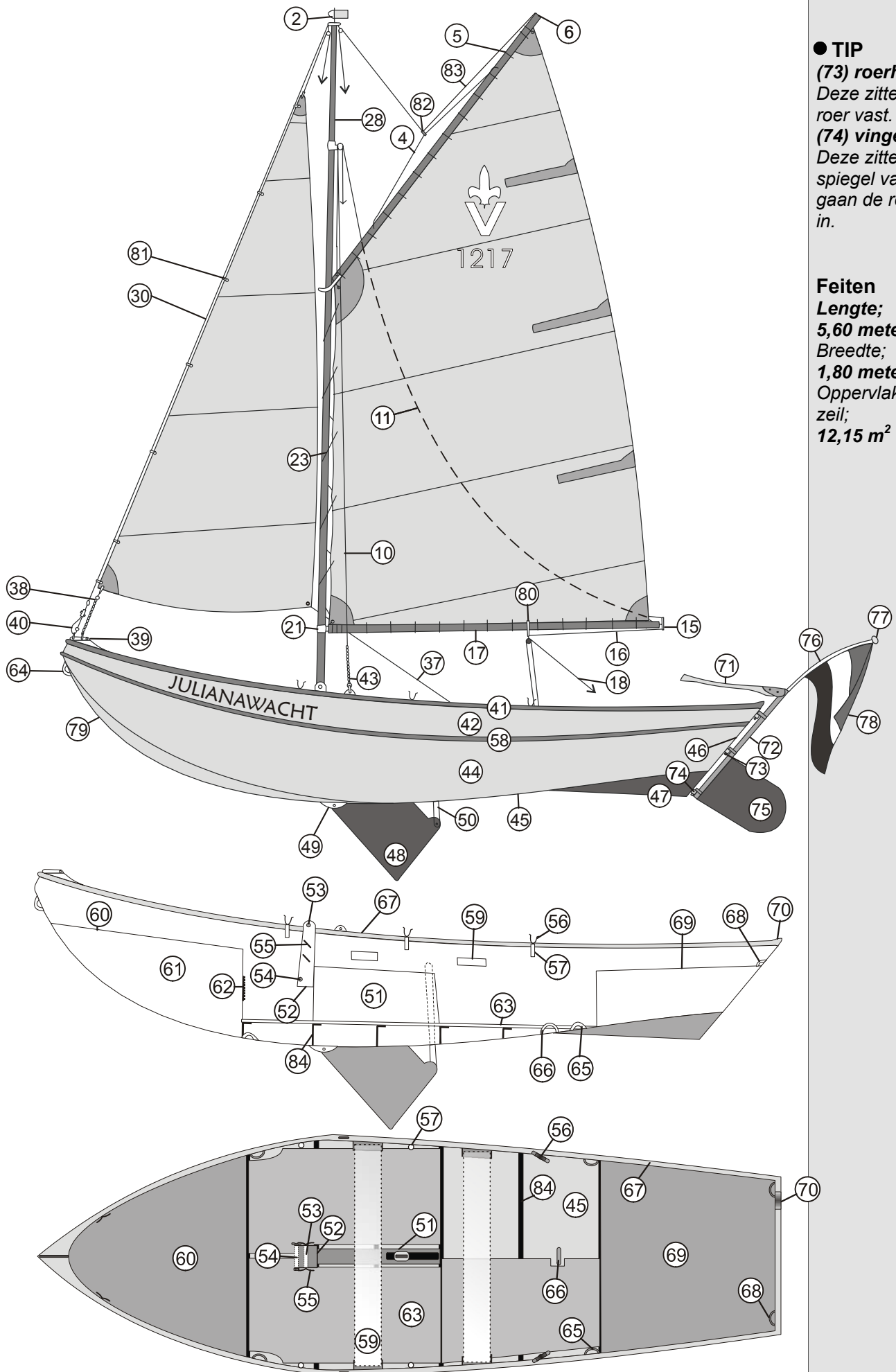
Kielboot II: 40 onderdelen

Kielboot III: alle onderdelen

1. Klauwval	31. Fok	61. Luchtkast
2. Vaantje	32. Voorlijk fok	62. Mangat
3. Piekenval	33. Tophoek	63. Buikdenning
4. Gaffeldraad	34. Halshoek of -broek fok	64. Sleepoog
5. Marlijn	35. Onderlijk fok	65. Hijsogen
6. Gaffel	36. Schoothoek fok	66. Grootschootoog
7. Tophoek	37. Fokkenschoot	67. Leiogen fokkenschoot
8. Zeillat in zak	38. Kettinkje	68. Landvastogen
9. Kleed	39. Hanenkam	69. Achterdek
10. B.B. want	40. Voorstag spanner	70. Wrikgat
11. Dirk of kraanlijn	41. Dolboord	71. Helmstok
12. Grootzeil	42. Boeisel	72. Roerkoning
13. Achterlijk	43. Wantketting of spanner	73. Roerhaken
14. Schoothoek	44. Kim	74. Vingerlingen
15. Wervel	45. Vlak	75. Roerblad
16. Pettenlijntje	46. Spiegel	76. Vlaggenstok
17. Giek	47. Scheg	77. Knop
18. Grootschoot	48. Zwaard	78. Vlag
19. Onderlijk grootzeil	49. Zwaardhout	79. Boeg
20. Halshoek	50. Zwaardloper	80. Schootring
21. Lummelbeslag	51. Zwaardkast	81. Leuver
22. Voorlijk grootzeil	52. Mastkoker	82. Hanepootloper
23. Rijglijn	53. Mastbout	83. Dodemanseind
24. Klauw	54. Grendelbout	84. Spant
25. Klauwhoek	55. Kikker	
26. Strop van de gaffel	56. Dol	
27. Mastring	57. Dolpot	
28. Mast	58. Berghout	
29. Fokkenval	59. Dof	
30. Voorstag	60. Voordek	

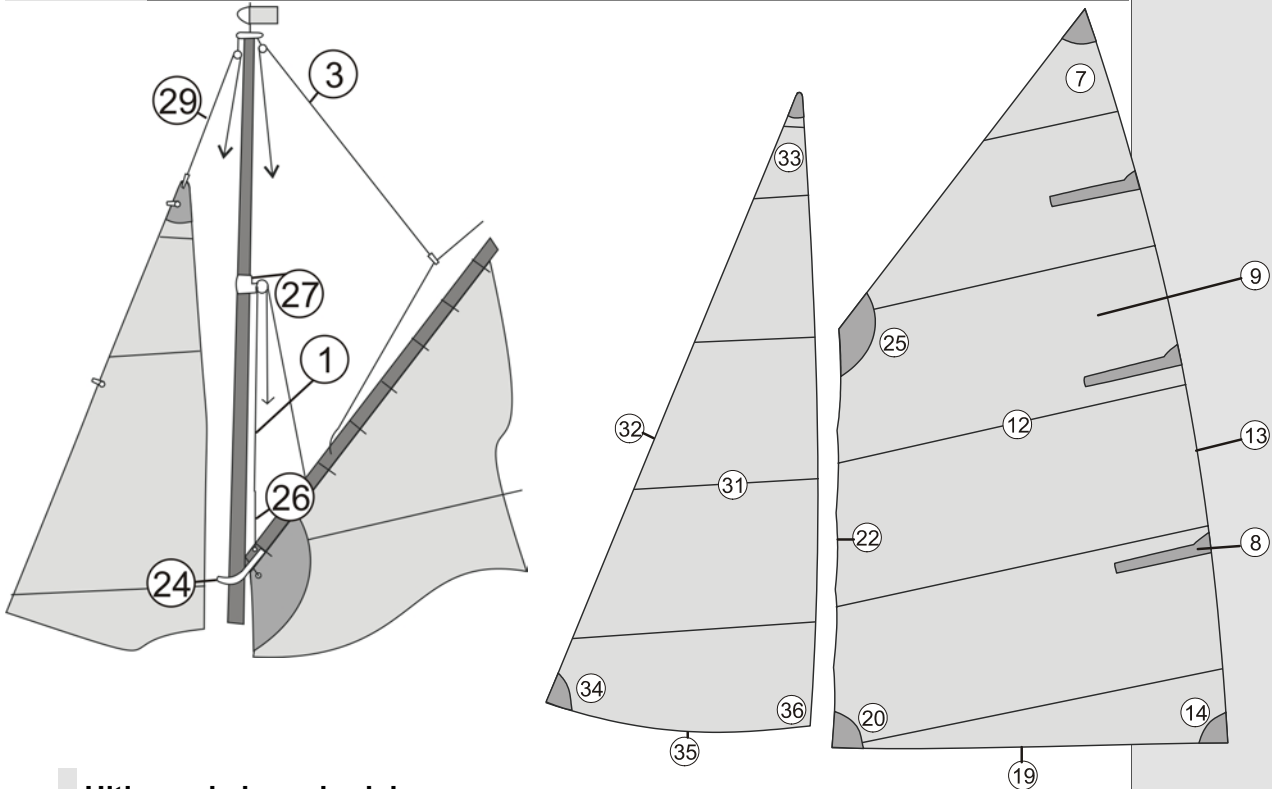
H2 Technisch inzicht

● **TIP**
(73) roerhaak
 Deze zitten aan het roer vast.
(74) vingerling
 Deze zitten aan de spiegel vast hier gaan de roerhaken in.

Feiten
Lengte;
5,60 meter
Breedte;
1,80 meter
Oppervlakte groot-zeil;
12,15 m²

H2 Technisch inzicht

Uitleg enkele onderdelen

Sommige onderdelen hebben wat uitleg nodig, omdat dit ook op het examen wordt gevraagd.

Schoten (18 & 37)

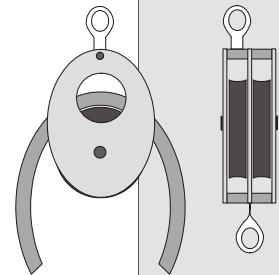
Schoten zijn er om de zeilen in de juiste positie te zetten. De schoten kunnen aangetrokken en gevierd worden om de juiste positie te krijgen. In de boot heb je de *fokkenschoot* en de *grootschoot*.

Vallen (1, 3, 11 & 29)

Vallen zijn er om de zeilen te kunnen hijsen. Voor de fok heb je één val de *fokkenval*. Voor het grootzeil zijn dit er twee, *klauwval* en de *piekenval*. Daarnaast heb je nog de *dirk/kraanlijn* deze wordt alleen gebruikt bij het strijken. Deze zorgt er namelijk voor dat de giek op de juiste hoogte blijft hangen en niet in de kuip valt.

Blokken

Een blok is een schijf die rond kan draaien waardoor het hijsen van de zeilen wordt vergemakkelijkt. Wanneer er meerdere blokken worden gebruikt zorgt dit ervoor dat er minder kracht nodig voor het aantrekken van bijvoorbeeld de *grootschoot*. Blokken worden ook wel *katrollen* genoemd in de boot kom je ze tegen bij de *fokkenval*, *fokkenschoot*, *piekenval*, *klauwval*, *kraanlijn* en de *grootschoot*.

Dodemanseind (83)

Het dodemanseind zit vaak niet op een lelievlet, maar is een hulpmiddel om bij het hijsen van de grootzeil de *piekenval* naar achteren te trekken.

Marlijn (5)

Het grootzeil van een gaffelgetuigd schip zit vast aan de *giek* en de *gaffel*. Deze zit met een dun touw door middel van een *marsteek* vast. Daarom wordt deze lijn ook de *marlijn* genoemd.

H2 Technisch inzicht

Wervel (15)

De *wervel* zit achter op de giek vast. Het is een ijzeren plaat die vrij rond kan draaien. Aan de *wervel* wordt vaak de *kraanlijn* bevestigd. Maar de belangrijkste reden dat je een *wervel* aan boord hebt is om te voorkomen dat de *schootring/hoefijzer* naar de mast toe schuift.

Pettenlijntje (16)

Het *pettenlijntje* is het lijntje tussen de *schootring* en de *wervel*.

Leuvers (81)

De fok wordt door middel van kleine haakjes aan de *voorslag* bevestigd. Deze haakjes worden *leuvers* genoemd.

Buikdenning (63)

Dit zijn de houten platen die op de bodem van de boot liggen en waar je overheen loopt. In een *lelievlet* worden ze vaak *vlonders* genoemd.

Lummelbeslag (21)

Het *lummelbeslag* is een *beweegbare* bevestiging van de giek aan de mast.

Riemen

In een *lelievlet* zijn geen peddels aanwezig om op spierkracht vooruit te komen. Maar in een *lelievlet* zijn *roeiriemen* (1) aanwezig waarmee kan geroeid worden. Daarnaast is er één *wrikriem* (2) aan boord, waarmee kan gewrikt worden.

Mangat (62)

Het *mangat* is er om binnenkant van de luchtkast te kunnen inspecteren.

Dollen (56)

Met behulp van een *dol* kan geroeid worden. Aan een *dol* zit een kettinkje deze is er om wanneer er niet geroeid hoeft te worden de *dol* uit de *dolpot* te kunnen hangen. Dit is vanwege de veiligheid zodat je niet per ongeluk op een *dol* kan vallen.

Harpje

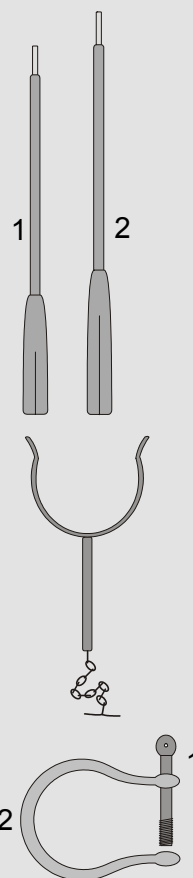
Harpjes worden voor veel dingen in de boot gebruikt. Vaak worden blokken met een harpje aan de boot of mast vastgemaakt. Ook de stagen zitten vaak vast met een harpje. Een harpje bestaat uit twee onderdelen, deze worden het mannetje (1) en het vrouwtje (2) genoemd voor redenen die jullie zelf mogen bedenken. Het harpje die de *piekenval* aan de *gaffeldraad* verbindt wordt de *hanepootloper* (82) genoemd.

Staad want

Met het *staad want* worden alle stagen in de boot bedoeld. Dit zijn de *voorstag*, *bakboord stag* en de *stuurboordstag*.

Lopen want

Met het *lopend want* worden alle lijnen en materialen bedoeld die nodig zijn voor de bediening van de zeilen. Dit zijn onder andere de *piekenval*, *klauwval*, *kraanlijn*, *fokkenval*, *fokkenschoot*, *grootschoot*, *blokken*, *rijglijnen*, enzovoort.

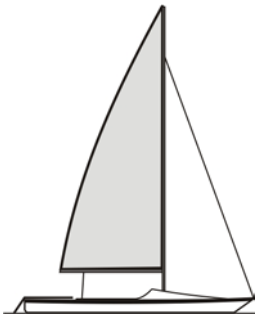

H2 Technisch inzicht

2.2 Soorten zeilen & tuigage

Kielboek

Er zijn diverse soorten zeilen, een lieveliet heeft een *gaffelzeil* maar er bestaan ook boten met een *torenzeil*, *tjotterzeil* of een *sprietzeil*. Elke zeil heeft zijn eigen kenmerken, eigenschappen, etc.

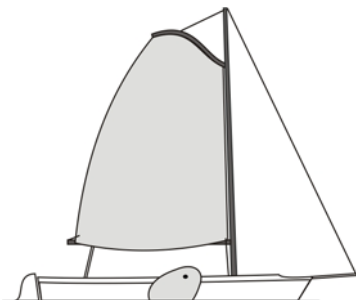

Torenzeil

Een *torenzeil* is een driehoekig grootzeil. Hoog aerodynamisch rendement en gemakkelijke bediening. Een torenzeil heeft wel een lange mast nodig wat soms nadelig kan zijn. Over het algemeen zijn de aan de windse capaciteiten van een torenzeil beter dan die van een gaffelzeil.

Gaffelzeil

Bij een *gaffelzeil* is de mast lager dan bij een torenzeil met hetzelfde zeiloppervlak. De gaffel verhoogt a.h.w. tijdelijk de mast als er gezeild wordt. Moet men onder een brug, dan kan door het strijken van het zeil, de hoogte verlaagd worden, wat bij een torentuig niet mogelijk is. Algemeen zijn de voor de windse capaciteiten van een gaffeltuig beter dan die van een torentuig. Bij het strijken van het grootzeil moet extra aandacht gegeven worden aan de gaffel.

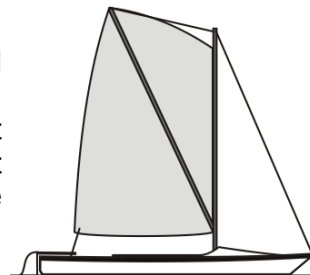

Tjotterzeil

Bij een *tjotterzeil* is het grootzeil aan de korte gaffel vast *gemarld*. Maar het grootzeil is niet aan de giek *gemarld*. Alleen de schoothoek zit vast aan de giek. Dit soort type zeil zien we bij de *schouwen*.

Sprietzeil

Bij een *sprietzeil* is er geen giek en geen gaffel aanwezig. Het zeil wordt doormiddel van een *spriet* in vorm gehouden. Deze loopt van onder aan de mast schuin naar de tophoek van het zeil. De grootschoot zit direct aan het grootzeil vast. In Denemarken zijn enkele scoutinggroepen die met dit type zeil varen.

H2 Technisch inzicht

Jol- of catgetuigd schip

Als een schip een grootzeil voert, en *geen voorzeilen* (fok, kluiver) spreken we van een *jol- of catgetuigd schip*. Meestal staat de mast vrij ver naar voren en is de giek lang. Deze types zijn goed solo te zeilen.

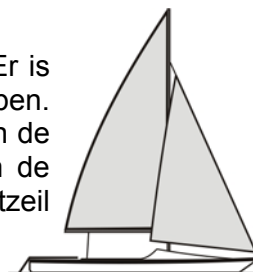
Nadeel: vaak moeilijk te hanteren vanwege grote zeiloppervlak.

Vb. Laser.

Sloepgetuigd schip

Sloepgetuigde schepen hebben *een grootzeil* en *een fok*. Er is één mast. Deze tuigage heeft goede allround eigenschappen. Deze verdeling maakt een kortere giek mogelijk, die beter in de hand te houden is en een positieve invloed heeft op aan de windse capaciteiten van het schip. Naargelang het grootzeil spreekt men van gaffel of torensloep.

Vb. Triton, 420, Fireball, Vaurien, Dufour 36

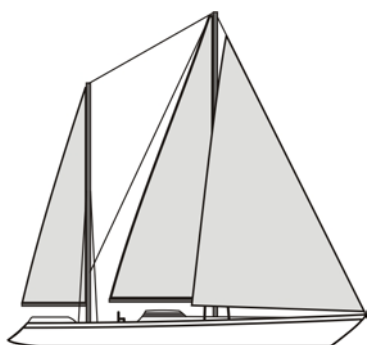
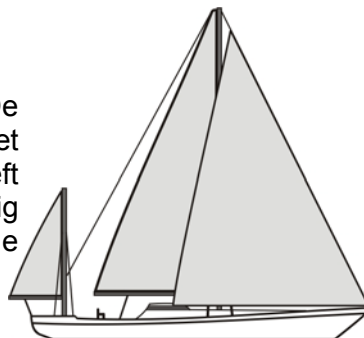
Kottergetuigd schip

Een kottergetuigd schip heeft *meerdere voorzeilen*. De voorste fok zit vaak op een kluiverboom of een boegspriet. Soms is de voorste fok groter dan de achterste fok. Wanneer 2 of 3 fokken worden gevoerd zal de boot veel minder hoog kunnen varen. Een voordeel is wel dat bij een storm met een genua fok (grote fok) aan de wind gevaren kan worden.

Yawlgetuigd schip

Een yawlgetuigde schip heeft *twee masten*. De achterste mast, druilmast is het kleinst. Een druil, het achterste zeil, is kleiner dan een bezaanzeil en heeft minder effect op de voortstuwing. De druil is handig als trimzeil en zorgt ervoor dat de boot hoger aan de wind kan varen.

Vb. Longboat.

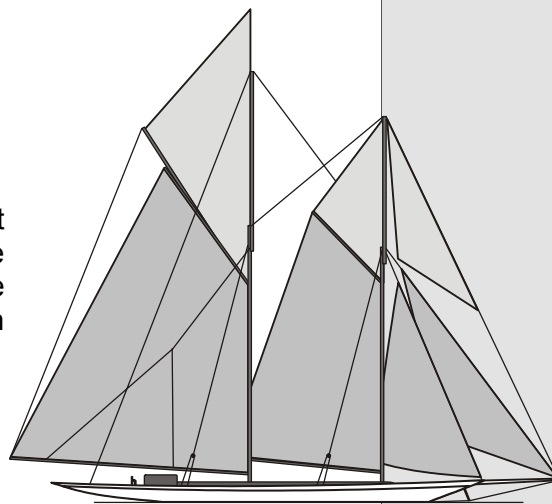

Kitsgetuigd schip

Kitsgetuigde schepen hebben *twee masten*, waarvan de voorste veelal hoger is dan de achterste bezaanmast. Het bezaanzeil is vrij groot en dient voor de voortstuwing. De zeilen zijn zo geplaatst dat zonder het grootzeil nog goed gezeild kan worden.

Schoenergetuigd schip

Bij een schoenergetuigd schip is de achterste mast even hoog of hoger dan de voorste mast. De achterste mast is de grootmast en de voorste is de fokkenmast. Bij een schoenergetuigd schip kunnen heel veel verschillende zeilen worden gevoerd.

H2 Technisch inzicht

Bomen

Wanneer een rivier te smal is om te zeilen en te roeien en te ondiep om te wrikken, (zoals de sloten in Giethoorn) dan kun je altijd nog bomen. Dit kan je met een vaarboom doen (zoals in het plaatje), maar een wrikriem werkt ook goed. Je steekt de vaarboom schuin naar achteren in het water. Vervolgens duw je jezelf tegen de vaarboom af. Je zal merken dat de boot naar voren wordt geduwd. Om de boot nog sneller te laten gaan kun je terwijl je tegen de vaarboom duwt naar achter lopen.

Je moet de vaarboom ongeveer op 45° houden.

